

Urednik izdanja

Aleksandar Šurbatović

Naslov originala

Sarah Perry

THE ESSEX SERPENT

Copyright © 2016 by Sarah Perry

First published in the UK in 2016 by Serpent's Tail, an imprint of Profile Books

Copyright ovog izdanja © *Dereta*, 2022

sara peri
eseška
zmija

Prevod sa engleskog
Boris Todorović

Beograd
2023
DERETA

Likovi i događaji u ovoj knjizi su izmišljeni.
Bilo kakva slučajnost sa stvarnim osobama, živim
ili mrtvim, slučajna je i nije namera autora.

Za Stivena Kroua

Ako insistirate da vam kažem zašto sam ga voleo, ne mogu da kažem ništa, sem da je to zato što je on bio on, a ja – ja.

Mišel de Montenj, *O prijateljstvu*

DOČEK NOVE GODINE

Mladić šeta obalom reke Blekvoter pod poslednjim punim mesecom. Alkoholom je ispirao prethodnu godinu, sve dok mu oči nisu zakrvavile i smučilo mu se, a bio je i umoran od svetlosti i vreve. „Idem malo dole do vode”, rekao je i poljubio najbliži obraz. „Vratću se pre ponoći.” Sada posmatra oseku na istoku, ka tromom i mračnom ušću, a beli galebovi svetlucaju na talasima.

Hladno je i trebalo je to da oseti, ali je pun piva i ima na sebi dobar debeli kaput. Kragna mu se tare o potiljak: oseća se ošamućeno i stegnuto i jezik mu je suv. *Okupaću se, razmišlja, to će me razmrdati*; i nakon što se spustio stazom, stoji sam na obali, gde duboko, u tamnom blatu, svi potoci iščekuju plimu.

„Uzeću još čašu ljubaznosti”, pevuši svojim prijatnim tenorom crkvenog pojca, potom se nasmeje i neko uzvratu smehom. On otkopča svoj kaput, raširi ga, ali to nije dovoljno: želi da oseti kako se oštrica vetra brusi o njegovu kožu. Pride bliže vodi i isplazi jezik ka slanom vazduhu: *Da – okupaću se, razmišlja, ispuštajuć* kaput na slanu vodu. Radio je to i ranije, na kraju krajeva, kao dečak, poput i toliko drugih: hlabro ludiranje u vidu ponoćnog kupanja dok stara godina umire u naručju nove. Oseka je – vetar je oslabio – Blekvoter nije strašan: dajte mu čašu i popiće ga, so i školjke, ostrige i sve.

Ali nešto se menja u smeni oseke i plime ili u promeni vazduha: površina ušća se pomera – kao da (on zakorači napred) pulsira, a potom postaje glatka i mirna; da bi se ubrzo zgrčila, kao da se lecnula od dodira. On prilazi još bliže, i dalje ne osećajući strah; galebovi poleću jedan za drugim, a poslednji ispusti krik zaprepašćenja.

Zima dolazi, poput udarca u njegov potiljak: oseća kako se probija kroz njegovu košulju i prodire mu u kosti. Dobro raspoloženje od pića je iščilelo i neutешan je tu u tami – traži pogledom svoj kaput, ali oblaci prekrivaju mesec i ne vidi ništa. Disanje mu je usporeno, vazduh mu bocka pluća; močvarno tlo pod njegovim nogama je iznenada mokro, kao da je nešto odande premestilo vodu. *Ništa, nije to ništa*, razmišlja, ohrabrujući se, ali to se opet javlja, neobičan trenutak smiraja, kao da posmatra nekakvu fotografiju, za kojim sledi silovit neravnomeran pokret koji ne može biti tek povlačenje mesečine preko talasa. Pomisli da vidi – *siguran je* da vidi – sporo kretanje nečega ogromnog, pogrbljenog, prekrivenog mrkim grubim krljuštima koje se preklapaju; a zatim to nešto nestane.

U toj tami u njemu počinje da se javlja strah. Nešto je tamo, oseća to, nešto što vreba – neumitno, monstruozno, poreklom iz vode, jednog oka uperenog u njegovom smeru. Dremalo je u tim dubinama i konačno izronilo: zamišlja ga kako podiže talas i čežnjivo miriše vazduh. Obuzima ga užas – srce mu zastaje od toga – u samo jednom trenu on je optužen, osuđen i doneta mu je presuda: ah kakav je on samo grešnik – kakvo crno seme leži u njegovoj biti! Oseća se opustošenim, ispražnjenim od svakog dobra: nema ničega što bi izneo u svoju odbranu. Gleda u Blekvo-ter i evo ga opet – nešto preseca površinu, a potom se slegne – da, sve vreme je bilo tu, čekalo, i konačno ga je pronašlo. Oseti neobičnu smirenost: na kraju krajeva, pravda mora biti zadovoljena i

on voljno priznaje krivicu. To je čisto pokajanje, bez iskupljenja i tačno ono što zaslužuje.

Ali onda se pokrene vetar i odvuče oblak koji se nadvio i stidljivi mesec pomoli svoje lice. To je dakako oskudna svetlost, ali ipak utešna – i tu je, na kraju krajeva, i njegov kaput, na metar od njega, kaljav po porubu. Galebovi se vraćaju u vodu i on se oseti potpuno apsurdno. Sa staze iznad njega dopire smeh: jedna devojka i njen dečko u festivalskoj odeći – on joj maše i doziva: „Ovde sam! Ovde sam!” *A ja sam ovde*, pomisli on: ovde u močvari koju poznaje bolje od svoje kuće, sa plimom koja polako raste ali nema razloga za strah. *Užasno!*, pomisli, smejući se sam sebi, sav ošamućen od odlaganja izvršenja kazne: kao da tamo nije bilo ničega sem haringi i skuša!

Nema ničega u Blekvoteru čega bi se plašio, nema ničega zbog čega bi se kajao: samo trenutak zbunjenosti u tami i previše pića. Ta voda mu ide u susret i ponovo mu je stara prijateljica; kako bi to dokazao, on prilazi bliže, okvasi svoje čizme, raširi ruke: „Evo me!”, uzvikne, a svi galebovi mu odgovore. *Jedno brzinsko kupanje*, pomisli, *za dobra stara vremena*, i smejući se skine svoju košulju.

Klatno se prevali sa jedne godine na sledeću i tama se spusti na dubine.

I

ČUDNE VESTI IZ ESEKSA

JANUAR

1

Jedan je sat sumornog popodneva i vremenska kugla se spustila na opservatoriji u Griniču. Na prvom meridijanu bilo je leda, kao i na opremi širokih barži, dole, na prometnoj Temzi. Skiperi su obeležavali vreme i plimu, podešavajući svoja tamnocrvena jedra ka severoistočnom vetru; tovar gvožđa bio je privezan za isporuku livnici Vajtčepl, gde su zvona odzvanjala pedeset puta, kao da vreme ističe. Svoje minute zatvorske kazne brojali su zatvorenici iza zidina Njugejt zatvora, a filozofi su svoje vreme prekraćivali u kafićima na Strandu. Traćili su ih oni koji su čeznuli za prošlošću, a prezirali oni koji su želeli da je sadašnjost prošla. Zvona Crkve Svetog Klementa odzvanjala su pesmom *Narandže i limunovi*, a Vestminstersko zvono za saziv parlamentaraca bilo je nemo.

Vreme je značilo novac na Kraljevskoj berzi, gde su muškarci provodili ovo popodne gubeći svaku nadu da će provući kamilu kroz iglene uši, a u kancelarijama Holborn Barsa jedan zupčanik dugačkih zubaca u glavnom satu, proizvodio je električno napajanje podstičući desetine svojih satova-podanika da zvone. Svi službenici podigli su pogled sa svojih knjiga bilansa, uzdahnuli i ponovo spustili pogled. Na Ulici Čering Kros vreme je zamenilo kočije autobusima i taksijima, koji su užurbano leteli, a u bolnicama Sveti Bartolomej i Rojal Boro patnje su minute pretvarale u sate.

U kapeli Vesli pevali su himnu *Pesak vremena curi* i žalili što ne curi malo brže, a nekoliko metara dalje, led se topio na grobnicama groblja Banhil Filds.

U dvorskim gostionicama *Linkolns In* i *Midl Templ*, advokati su pregledali svoje kalendare i videli da su rokovi za zastarevanje sve bliži; u sobama kvartova Kamden i Vulvič vreme je bilo surovo prema ljubavnicima, koji su se čudili kako je tako brzo prošlo, a istovremeno je blagonaklono prema njihovim svakodnevnim ranama. Širom grada, u nizovima kuća i stambenim zgradama, u visokom i niskom društvu, kao i u srednjoj klasi, vreme se trošilo i rasipalo, nadoknađivalo i s nestrpljenjem čekalo da prođe; a sve to vreme padala je ledena kiša.

Na Juston skveru i Paddingtonu, metro stanice su primale putnike, koji su se slivali u njih poput obilja sirovog materijala koji se spušta na mlevenje, preradu i pretvaranje u kalupe. U vagonu Kružne linije, koja putuje na zapad, treperava svetla ukazivala su da *Tajms* nema ništa radosno da objavi, a između redova se prosulo oštećeno voće iz torbe. Sa kišnih kaputa dopirao je miris kiše, a među putnicima, utonuo u svoju podignutu kragnu, doktor Luk Gareth je deklamovao delove ljudskog srca. „Leva komora, desna komora, gornja šuplja vena”, rekao je, brojeći ih na prste u nadi da bi to moglo da uspori anksiozno lupanje njegovog srca. Čovek kraj njega je podigao pogled ka njemu, zbunjen, a zatim se okrenuo, slegavši ramenima. „Leva pretkomora, desna pretkomora”, rekao je Gareth, tiho: bio je navikao na kritičke poglede stranaca, ali sada nije želeo da im daje povoda za to. Đavolak, tako su ga zvali, pošto jedva da je drugim muškarcima bio do ramena i hodao je dugačkim odlučnim korakom, pa biste pomislili da bi bez ikakvog upozorenja mogao da naskoči na sims prozora. Čak i kroz kaput mogla se videti neka vrsta kipteće snage u njegovim udovima, a obrve su mu štrčale iznad očiju, kao da se muče da obuzdaju domet i žestinu njegovog intelekta. Napravio je dugačku

crnu resu koja je podsećala na ivicu gavranovog krila: ispod nje su bile njegove crne oči. Imao je trideset i dve godine: hirurg, gladnog, nepokornog uma.

Svetla su se ugasila i ponovo upalila, a Garetova destinacija se bližila. Kroz sat vremena trebalo je da prisustvuje sahrani jednog pacijenta, a nijedan čovek nikada nije lakše nosio svoju crninu.

Majkl Siborn umro je pre šest dana od raka grla i nimalo nije mario ni za bolest koja je sve više napredovala ni za brigu svog doktora. Garet nije razmišljao o toj smrti, već o njegovoj udovici, koja (pomislio je, osmehujući se) možda češlja svoju raščupanu kosu ili pokušava da pronađe dugme na svojoj skupocenoj crnoj haljini.

Ožalošćenost Kore Siborn bila je najčudnija od svih koje je video – međutim, on je znao čim je dospeo u njenu kuću u Ulici Foulis da nešto nije kako treba. Atmosfera u tim sobama visokih plafona odisala je okorelom nelagodnom koja, činilo se, nije imala mnogo veze sa bolešću. Pacijent se u to vreme i dalje osećao relativno dobro, iako je nosio podvojenju kravatu kao zavoj. Kravata je uvek bila svilen, uvek bleđa i često malo uflekana: kod tako probirljivog čoveka bilo je nemoguće zamisliti da je to bilo urađeno nesvesno, a Luk je posumnjao da je tako pokušavao da izazove nelagodu kod posetilaca. Siborn je bio izuzetno visok čovek, ekstremno mršav i bio je toliko tih da mu se moralo prići kako bi ga čuli. Glas mu je bio šušlav. Bio je učtiv, a lunule njegovih noktiju bile su plave. Prve konsultacije sa doktorom podneo je mirno i odbio ponudu da se operiše. „Nameravam da napustim ovaj svet kako sam i došao na njega”, rekao je, gladeći svilu oko svog vrata. „Bez ožiljaka.”

„Nema razloga da se mučite”, rekao je Luk nudeći utehu koju niko nije tražio.

„Da se mučim!” Ta ideja mu je očigledno bila zabavna. „Poučno iskustvo, siguran sam.” Zatim je rekao, kao da su misli prirodno sledile jedna drugu: „Kažite mi: da li ste upoznali moju ženu?”

Garet se često prisećao svog prvog susreta sa Korom Siborn, mada se, iskreno govoreći, njegovom sećanju ne može verovati, budući da je formirano u svetlu svega što je usledilo. Došla je u tom trenutku kao da je prizvana, zastavši na pragu da ispita svog posetioca. Zatim je prešla preko tepiha, zastala da poljubi muža u čelo i stojeći iznad njegove fotelje ispružila ruku. „Čarls Ambroz mi kaže da nema boljeg lekara. Dao mi je vaš članak o životu Ignaca Zemelvajsa: ako operišete kao što pišete, svi ćemo živeti večno.” Ovo blago laskanje bilo je neodoljivo i Garet nije izdržao da se ne nasmeje i nagnuo se nad ispruženu ruku. Glas joj je bio dubok, mada ne i tih, a isprva je pomislio da ima nomadski akcenat onih ljudi koji nikada nisu dugo živeli u jednoj državi, ali je posredi bila samo blaga govorna mana, gotovo neprimetna zadržavanjem na određenim samoglasnicima. Bila je odevena u sivu nijansu i jednostavno, ali je tkanina njene haljine svetlucala poput golubi-jeg vrata. Bila je visoka, ali ne i vitka: a oči su joj takođe bile sive.

Narednih meseci Garet je počeo da uviđa tu nelagodu kojom je odisala atmosfera u Ulici Foulis, uz miris sandalovine i joda. Majkl Siborn, čak i u ekstremnim bolovima, imao je maligni uticaj, koji tom invalidu inače nije bilo svojstven. Njegova žena konstantno je bila u pripravnosti s hladnim oblogama i dobrim vinom, toliko voljna da nauči kako da gurne iglu u venu, kao da je zapamtila neko uputstvo o dužnostima jedne supruge do poslednjeg slo-ga. Ali Garet nikada nije uočio nešto što bi se moglo podvesti kao naklonost između Kore i njenog muža. Ponekad je sumnjao da ona zapravo želi da ta dotrajala sveća što pre zgasne – ponekad se pribojavao da će ga odvući u stranu dok on priprema špric i reći: „Daj mu još – daj mu još malo.” Ako bi se nadvila da poljubi lice tog izgadnelog sveca na jastuku, bilo bi to obazrivo, kao da je

misllila da bi mogao da se podigne i iz inata joj uštine nos. Unajmljivali su bolničarke da ga presvlače, dreniraju i menjaju posteljину, ali su retko izdržavale više od nedelju dana; poslednja od njih (Belgijanka, pobožna) sprovela je Luka u hodnik i šapnula mu: *Il est comme un diable!*¹ i pokazala mu svoj zglob na ruci, iako na njemu nije bilo ničega. Samo se bezimeni pas – odan, ofucan, uvek uz krevet – nije plašio svog gospodara, ili se u potpunosti navikao na njega.

S vremenom se Luk Garet upoznao sa Fransisom, crnokosim, tihim sinom Sibornovih, i sa Martom, dečakovom dadiljom, koja je imala naviku da grli Koru Siborn oko struka, što mu se nije dopadalo. Uobičajena procena pacijenta ubrzo je ukinuta (na kraju krajeva, šta je moglo da se uradi?), a Luk bi bio odveden da pogleda jedan fosilni zub koji je Kora dobila poštom, ili da bi ga dugo ispitivala o njegovim ambicijama u pogledu napredne kardiologije. Na njoj je sprovodio hipnozu, objašnjavajući kako se nekada koristila u ratu da vojnicima olakša uklanjanje ekstremiteta; igrali su šah, a partije su se završavale tako što bi Kora bila uvređena što je njen protivnik poveo svoje trupe protiv nje. Luk je kod sebe dijagnostikovao zaljubljenost i nije uzimao lek za ovo oboljenje.

Uvek je bio svestan neke njene energije, nagomilane, koja čeka da se oslobodi; pomislio je da bi, kada dođe kraj Majkla Siborna, njena stopala mogla da ostave plavi iskričav trag po trotoarima. Kraj je došao, a Luk je bio prisutan do poslednjeg daha, koji je bio učinjen s naporom, glasan, kao da je u poslednjem trenutku pacijent odložio *ars moriendi* i trudio se da poživi jedan trenutak više. A nakon svega Kora je ostala ista, nije osećala tugu, a ni olakšanje: glas joj je postao hrapaviji, jednom, kada je saopštavala da je pas pronađen mrtav, ali nije bilo jasno da li će da se zasmije ili da zaplače. Kada je smrt potvrđena, a sve što je ostalo od Majkla

¹ *Il est comme un diable* (franc.) – on je kao neki đavo!

Siborna ležalo negde drugde, nije bilo nijednog razloga da Garet ide u Ulicu Foulis; ali se svakog jutra budio razmišljajući samo o jednom, a dolazeći pred tu gvozdenu kapiju otkrivao je da su ga očekivali.

Voz se zaustavio na stanici Nasip i masa ga je ponela duž perona. U tom trenutku ga je obuzela nekakva žalost, ali ne zbog smrti Majkla Siborna, ni zbog njegove udovice: najviše ga je mučila činjenica da bi ovo mogao da bude jedan od poslednjih susreta s Korom – da bi njegov poslednji pogled na nju mogao da bude preko ramena dok pogrebna zvona zvone. „Ipak”, rekao je, „moram da budem tamo, makar da vidim kako se zatvara poklopac tog sanduka.” Na trotoarima iza ulaznih rampi topio se led; bledo sunce se polako spuštalo.

U odeći upriličenoj za ovaj dan, Kora Siborn sedela je pred svojim ogledalom. Biserne perle na zlatnim žicama visile su joj na ušima, ušne školjke bile su joj crvene, jer je morala ponovo da ih probode. „Sve dok mi od njih teku suze”, rekla je, „ove će biti dobre.” Lice joj je bilo bledo od pudera. Crni šešir joj nije dobro stajao, ali je imao i veo i crnu perjanicu shodno stepenu ožalošćenosti. Nije mogla da zakopča presvučene dugmiće na svojim crnim manžetnama, a između poruba rukava i rukavice provirivala je njena bela koža. Dekolte na haljini bio je nešto niži nego što joj se sviđalo i otkrivao je kitnjast ožiljak na ključnoj kosti, dugačak kao njen palac i skoro isto toliko širok. Bio je savršena replika srebrnih listova na srebrnim svećnjacima, koji su stajali sa obe strane srebrnog ogledala, a koji je njen muž utisnuo u njeno meso kao da svoj pečat sa žigom utiskuje u vosak. Razmišljala je da ga prekrije nekim crtežom, ali se navikla na njega i znala je da u nekim krugovima sa zavišću veruju da joj je to tetovaža.

Okrenula se od ogledala i prešla pogledom preko sobe. Bilo kakav posetilac zastao bi zbunjen na vratima, ugledavši s jedne strane visoki mekani krevet i zavese od damasta jedne imućne žene, a

sa druge iskopine jednog naučnika. Najudaljeniji ugao bio je obložen botaničkim otiscima i kartama istrgnutim iz atlasa, kao i papirima na kojima su bili ispisani njeni citati velikim crnim štampanim slovima (NIKADA NE SANJAJ S RUKOM NA KORMILU! NE OKREĆI LEĐA KOMPASU!) Na kaminu je desetina amonita poređana po veličini; iznad njih, u pozlaćenom ramu, Meri Ening i njen pas posmatraju odronjeni fragment stene u Lajm Rižisu. Da li je sve to sada bilo njeno – taj tepih, te stolice, ova kristalna čaša koja je još uvek mirisala na vino? Pretpostavila je da je tako i pri toj pomisli osećala je lakoću u svojim udovima, kao da bi mogla da se oslobodi Njutnovih zakona i ispruži se po plafonu. To osećanje je potiskivala iz pristojnosti, ali ga je svejedno mogla definisati: nije to bila baš sreća, čak ni zadovoljstvo, već olakšanje. Bilo je tu i žaljenja, svakako, i bila je zahvalna na tome, jer koliko god da ga se gnušala na kraju, on ju je oformio, makar delimično – a koja je korist od gnušanja prema samom sebi?

„O, da, on me stvorio”, rekla je i sećanje se odmotalo kao dim sa tek ugašene sveće. Sedamnaest godina i živela je sa ocem u kući iznad grada, majka je bila odavno preminula (mada ne pre nego što se postarala da joj ćerka ne bude osuđena na izradu goblena i francuski jezik). Njen otac – neodlučan šta da radi sa svojim skromnim bogatstvom, a koga su stanari prezrivo voleli – otišao je na poslovni put i vratio se sa Majklom Sibornom. S ponosom je predstavio svoju ćerku – Kora, bosonoga, sa znanjem latinskog – a taj posetilac ju je uzeo za ruku diveći joj se i prekorio je zbog slomljenog nokta. Došao je ponovo, i opet i opet, a onda i svakodnevno; kupovao joj je tanke knjige i male čvrste predmete bez ikakve svrhe. Zadirkiavao ju je, mazeći joj dlan palcem dok je ne zaboli i činilo joj se da joj je sva pažnja bila smeštena u tu tačku dodira. U njegovom prisustvu bazeni u Hampstedu, pesma čvoraka u sumrak, rasuti otisci ovaca u mekom blatu, činili su se

jednoličnim i beznačajnim. Počela je da se stidi svoje široke neuradne odeće, svoje raspletene kose.

Jednoga dana je rekao: „U Japanu krpe polomljenu posudu kapljicama topljenog zlata. Kako bi to bilo sjajno: da te povredim i zalijem ti rane zlatom.” Ali ona je imala sedamnaest godina i bila zaštićena oklopom mladosti i nikada nije osetila kako se sečivo probija: nasmejala se i on se nasmejao. Na svoj devetnaesti rođendan zamenila je pesmu ptica lepezama od perja, cvrčke iz duboke trave sakoom sa krilcima buba; korset joj je bio od kitove kosti, minđuše od slonovače, šnale od kornjačevine. Govor joj je postao mlitaviji kako bi prikrla zamuckivanje; nigde nije šetala. Dao joj je zlatni prsten koji je bio premali – godinu dana kasnije još jedan, i bio je još manji.

Udovicu su iz sanjarenja probudili koraci iznad nje, koji su bili spori i u ritmu otkucaja sata. „Fransise”, rekla je. Sedela je ćutke, iščekujući.

Godinu dana pre nego što mu je otac umro, a možda šest meseci nakon što se njegova bolest prvi put pojavila, tokom doručka (izraslina u grlu koja je sprečavala prolazak tost hleba bez namaža), Fransis Siborn se preselio u sobu na četvrtom spratu kuće, u najudaljeniji deo hodnika.

Njegov otac ne bi bio zainteresovan za kućne dogovore čak i da u to vreme nije pomagao Parlamentu da usvoji zakon o stanovanju. Ovu odluku donele su njegova majka i Marta, koja je unajmljena kao dadilja dok je on bio beba i nikada, kako to ona kaže, nije stigla da ode. Trebalo je da se motri na Fransisa, jer je bio nemiran noću i često se pojavljivao na vratima, a jednom ili dva puta čak i na prozoru. Nikada nije tražio vodu, niti utehu, kao druga deca; samo bi stajao na pragu, držeći u ruci jedan od svojih mnogih talismana, jer mu je na jastuku bilo nelagodno.

Ubrzo nakon njegovog premeštanja u, kako ju je Kora zvala, gornju sobu, izgubio je interesovanje za svoja noćna putešestvija,

zadovoljavajući se prikupljanjem (niko to nikada nije nazvao „kradom“) svega što bi mu privuklo pažnju. Te stvari je ređao u složene i zbunjujuće nizove koji su se menjali svaki put kada bi mu Kora došla u posetu; divila bi se njihovoj lepoti i neobičnosti da su delo nečijeg tuđeg sina.

Budući da je sada petak i da je dan očeve sahrane, on se obukao. Sa svojih jedanaest godina umeo je da razlikuje krajeve košulje i smatrao je beskorisnom ovu napisanu reč („NEOPHODNO JE da košulja ima jednu kragu, a dva rukava“). To što mu je otac umro doživeo je kao nesreću, ali ništa veću od gubitka dela svog blaga tokom prethodnog dana (pero goluba, sasvim obično, ali koje se moglo saviti u savršen krug, a da se ne slomi). Kada su mu saopštili vest – primećujući da njegova majka nije plakala, već je bila kruta i nekako blistava, kao da je usred udara groma – njegova prva pomisao bila je: *Ne razumem zašto se ove stvari meni dešavaju*. Ali oca više nije bilo; njegov otac je bio mrtav; i to je značilo da treba da ide u crkvu. Ta ideja mu se svidela. Rekao je, svestan da je prilično uctiv s obzirom na okolnosti: „Promena je jednako dobra koliko i odmor.“

Nakon što je Majkl Siborn umro, pas je najviše patio. Cvileo je neutešno pred vratima bolesnika. Maženje bi ga možda utešilo, ali pošto niko nije želeo da zaroni svoju šaku u njegovo masno krzno, bdenje („Stavite peni na njegovo oko za skeledžiju“, rekla je Marta. „Ne mislim da će se sveti Petar maltretirati da..“) je bilo propraćeno istom tom žalopojkom. Naravno, pas je sada bio mrtav, pomislio je Fransis, zadovoljno držeći pramičak krzna koji je pokupio sa očevog rukava, i tako je jedini ožalošćeni sada i sam bio za oplakivanje.

Nije bio siguran kakvi rituali prate bdenje, ali je pomislio da je najbolje da dođe spreman. Na sakou je imao brojne džepove, a u svakom od njih nalazio se po jedan, ne baš obredni predmet, ali koji je, po njegovom mišljenju, odgovarajući za ovaj zadatak.

Napukle naočari, koje pružaju izlomljen pogled na stvari; pramičak krzna (nadao se da još uvek sadrži buvu ili krpelja, a u njima, ako bude imao sreće, kapljica krvi); gavranovo pero, njegovo najbolje pero, s obzirom na to da je na vrhu plavičasto; komadić tkanine koji je pokidao sa poruba Martine haljine, nakon što je uočio mrlju oblika ostrva Vajt koja nije nestajala; i kamen sa savršenom perforacijom u centru. Spakovavši džepove, proverivši ih tapkanjem i prebrojavši ih, sišao je da pronade majku i na svakom od trideset i šest stepenika do njene sobe izgovorio bajalicu: „Ovde – *danas* – nestao – *sutra*; ovde – *danas* – *nestao*.”

„Frenki...” Kako je mali, pomislila je. Njegovo lice, koje nije imalo gotovo nimalo sličnosti ni sa jednim od roditelja, osim očevih crnih očiju, koje kao da su bile ravne, bilo je potpuno ravnodušno. Očešljao je i zalizao kosu na razdeljak: dirnulo ju je to što se trudio da bude uredan i ispružila je ruku ka njemu, ali je pustila da joj padne u krilo bez odgovora. Umesto toga je tapkao svaki džep ponaosob i rekao: „Gde je on sada?”

„Čekaće nas u crkvi.” Da li bi trebalo da ga zagrlji? Mora se reći da nije izgledao kao da mu je potrebna uteha.

„Frenki, ako ti se plače, nije sramota.”

„Da mi se plače, plakao bih. Da mi se bilo šta radi, radio bih.” Nije ga ukorila zbog toga, jer je to zaista bilo tek nešto malo više od iznošenja činjenica. Ponovo je potapšao svaki od džepova i ona je rekla, nežno: „Poneo si svoje dragocenosti.”

„Poneo sam svoje dragocenosti. Imam dragocenost za tebe (*tapše džep*), dragocenost za Martu (*tapše džep*), dragocenost za oca (*tapše džep*), dragocenost za mene (*tapše džep dva puta*).”

„Hvala ti, Frenki...”, ne znajući šta da kaže; ali je napokon došla Marta, osvetlivši sobu kao što to uvek radi, odagnavši svojim prisustvom blagu tenziju koja je zavladała. Nežno je dodirnula Francisu po glavi, kao da je bilo koje drugo dete, a njena snažna ruka obavila je Korin struk; mirisala je na limun.

SADRŽAJ

DOČEK NOVE GODINE	11
-------------------------	----

I

ČUDNE VESTI IZ ESEKSA

JANUAR	19
FEBRUAR	39
MART	103

II

DATI SVE OD SEBE

APRIL	145
MAJ	185

III

BITI NEPRESTANO NA OPREZU

JUN	235
JUL	277
AVGUST	287

IV
OVO POSLEDNJE VREME POBUNE

SEPTEMBAR	313
NOVEMBAR	419
BELEŠKA AUTORA	431
ZAHVALNICA	433
INTERVJU SA SAROM PERI / Ruan Mentel	435

Sara Peri
ESEŠKA ZMIJA

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura i korektura
Kalipso

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-467-9

Tiraž
1000 primeraka

Beograd, 2022.

Izdavač / Štampa / Plasman: **DERETA doo**, Vladimira Rolovića 94a,
11030 Beograd, tel./faks: 011.23.99.077; 23.99.078, **w w w . d e r e t a . r s**
KNJIŽARA DERETA, Knez Mihailova 46, Beograd, tel.: 011.26.27.934, 30.33.503

CIP – Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.111-31

PERI, Sara, 1979–

Eseška zmija / Sara Peri ; prevod sa engleskog Boris Todorović. – 1. Deretino izd.
– Beograd : Dereta, 2023 (Beograd : Dereta). – 438 str. ; 21 cm

Prevod dela: The Essex serpent / Sarah Perry. – Tiraž 1.000. – Str. 435–438: Intervju
sa Sarom Peri / Ruan Mentel.

ISBN 978-86-6457-467-9
COBISS.SR-ID 81306633